

Colonelul Ion (Ioan) Repanovici

Dr. Luminița GIURGIU

„PĂRINTELE APĂRĂRII PASIVE DIN
ȚARA ROMÂNEASCĂ”
UN TRUDITOR LA RESTAURAREA
MĂNĂSTIRII DINTR-UN LEMN
— COLONELUL ION (IOAN)
REPANOVICI

Neobosit cercetător, profesorul universitar dr. Valentin Ciorbea a descoperit, păstrat cu grijă la Mănăstirea Dintr-un Lemn, un dosar: „Colonelul Repanovici Ioan. Comandantul Artileriei

Antiaeriene și Comandantul Apărării Pasive a Capitalei". Și a lansat provocarea de a afla mai multe informații despre acest ofițer și modul în care s-a identificat cu istoricul lăcașului de cult.

Cercetătorul Russe Repanovici și colonelul (r) dr. Ion N. Mailat, sub titlul „*Colaboratori la reparațiile și înfrumusețările Mănăstirii Dintr-un Lemn – colonel inginer principal Repanovici Ioan*”, ne oferă un prim răspuns: „În anii 1938-1940, Ministerul Aerului și Marinei, având titular în acel timp pe generalul de corp de armată adjutant Paul Teodorescu [lipsă text] de îmbunătățiri și reparații a Mănăstirii Dintr-un Lemn din Frâncești, jud. Vâlcea, încredințând efectuarea acestor lucrări colonelului inginer Repanovici Ioan, care s-a achitat în mod deosebit de această sarcină.

Colonelul inginer principal Repanovici Ioan s-a născut la 24 iunie 1895, în Turnu Măgurele, unul dintre cei 18 copii ai Anei și Pandele Repanovici, ambii veterani din Războiul pentru Independență din 1877-1878.

Repanovici Ioan, în războiul din 1916-1918 pentru întregirea Neamului Românesc, a îndeplinit funcția de

căpitan de baterie din Regimentul 1 Artilerie – Craiova, în luptele din Defileul Cernei.

În efectuarea unui bun și corespunzător loc de dispersare al Comandamentului Aerului în această zonă, colonelul inginer Ioan Repanovici, a făcut instalațiile de lumină electrică, de canalizare a apei și reparațiile la tencuieli, vopsitorie și tot ce a fost necesar, fapt ce se vede și astăzi”.

Despre amplele lucrări de restaurare ale sfântului locaș este obligatoriu să facem referire la „*Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie Istorică*” a profesorului universitar dr. Valentin Ciorbea, care le prezintă în Cap III. *Mănăstirea Dintr-un Lemn de la secularizare la instaurarea regimului comunist(1863-1947)*, III.1. *Reînnoiri și modernizări. Statul duhovnicesc unic pentru Sfântul locaș – rolul generalului Paul Teodorescu. Anii 1938-1947*¹.

O a doua informație o găsim în „*Cartea de Aur*” a Mănăstirii Dintr-un Lemn, în capitolul „*Înnoirea*”, unde este consemnat: „locotenent-colonelul Ion Repanovici și soția Elena care au dat bani, iar ofițerul a condus efectivele de militari detașați la mănăstire «cu multă voie bună și au sârguit trei luni fără preget pentru toate lucrările» efectuate”².

Prezentarea făcută colonelului inginer Ion Repanovici confirmă ipoteza lansată de profesorul universitar dr. Ion Giurcă: „Explicația preocupării generalului Paul Teodorescu față de soarta complexului monahal Mănăstirea Dintr-un Lemn pare a fi legată și de faptul că originea sa dinspre tată se află în localitatea Șirneasa, nu departe de Frâncești. O altă explicație poate fi preocuparea generalului de a găsi un loc de dislocare mascată, în situații deosebite, a Comandamentului Aerului sau chiar a unor structuri ale ministerului pe care îl conducea, în caz că un eventual război o impunea. Dezvoltarea spațiului locativ, cu elemente de confort moderne (canalizare, aducțiuni de apă, introducerea curentului electric, lucrări de protecție exterioară a complexului monahal), cât și încredințarea răspunderii coordonării și conducerii lucrărilor colonelului Ioan Repanovici, din cadrul Forțelor Aeriene, cât și gestionarea situației materiale și financiare de către comandorul aviator în retragere A. Petrovici, directorul Serviciului Comenzi și Materiale, ne determină să emitem și o asemenea ipoteză, în condițiile în care întreaga zonă geografică de dispunere a mănăstirii a făcut obiectul unor studii de dislocare a unor structuri civile și militare”³.

Din „*Autobiografia*”, datată 4 aprilie 1951 și din aprecierile consemnate în foile calitative întocmite de-a lungul carierei, putem să creionăm personalitatea colonelului Ion Repanovici.

Elena și Ion Repanovici

Ion și Russe Repanovici

S-a născut la 24 iunie 1895, în familia Anei și a lui Pandele, cu mulți copii (18). În 1951, mai erau în viață Maria, Vasile (colonel)⁴, Grigore, Russe, Petre, Antoneta, Victor, Zoe și Ovid.

Absolvent a 4 clase primare și a 7 clase de liceu la Pitești, la 1 octombrie 1913, tânărul Ioan a fost înscris ca elev bursier la Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină. În acest timp a fost înaintat la gradele de caporal (16 februarie 1914) și sergent (1 iulie 1914). A urcat toate treptele ierarhiei militare: sublocotenent (1915), locotenent (1917), căpitan (1919), maior (1927), locotenent-colonel (1934) și colonel (1941).

Buna pregătire și aprecierile elogioase au făcut ca, în perioada 2 februarie-16 mai 1925, căpitanul Repanovici să fie trimis la Metz (Franța), pentru a urma Cursul de tragere antiaeriană, „de unde s-a întors cu foarte frumoase cunoștințe”.

Mobilizat, a participat la Campania Primului Război Mondial, fiind făcut prizonier împreună cu Detașamentul „Cerna” (1916-1918). La întoarcere a fost repartizat la Divizionul de Artilerie Antiaeriană. Locotenentul Repanovici s-a remarcat și în timpul

Campaniei din Ungaria, prin modul în care a condus tragerile artileriei terestre și antiaeriene, acționând ca tehnica și subordonații să nu fie luați prizonieri.

Între unitățile în care a activat în perioada interbelică se pot enumera: Corpul Apărării Antiaeriene, Regimentul 39 Artilerie (1920), Regimentul de Artilerie Antiaeriană (1921), Inspectoratul General al Aeronauticii (1923), Regimentul de Artilerie Antiaeriană (1925), comandamentul Trupelor de Aeronautică (1926), Divizia 1 Aeriană (1928), Regimentul 1 Artilerie Antiaeriană (1929), Regimentul 1 Apărare contra Aeronavelor (1932), Comandamentul Forțelor Aeriene (1932) și Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului (1939).

La Inspectoratul General al Aeronauticii l-a cunoscut pe locotenent-colonelul Paul Teodorescu, care a consemnat în aprecierea anuală: „Inteligență vie, judecată foarte solidă, cu spirit practic foarte dezvoltat, cu putere de muncă și asimilare remarcabile, cu ardoare în serviciu, lucrează în siguranța unui ofițer de stat-major din cei mai pricepuți. Munca depusă în alcătuirea Tabelelor de efectiv de pace și război a fost mai presus de orice laudă. Este un ofițer de nădejde pe care se poate conta, atât în serviciul la trupă, ca șef de unitate, cât și în serviciul de stat-major, ca șef de birou. [...] Camarad foarte bun, apreciat de șefi și subalterni, devotat serviciului, educație militară și civică, foarte capabil, merită a înainta la alegere la gradul de maior”.

Un an mai târziu, locotenent-colonelul P. Teodorescu îi va recomanda cu căldură să se prezinte la examenul de admitere la Școala Superioară de Război.

Ion Repanovici s-a remarcat și printr-o activitate didactică remarcabilă desfășurată în cadrul școlilor Aeronauticii, abordând teme precum dotarea și întrebuințarea artileriei împotriva aeronavelor.

În anul 1939, locotenent-colonelul Ion Repanovici, în calitate de șef al Biroului 4 din cadrul Comandamentului Apărării Antiaeriene a Teritoriului, a fost însărcinat cu întocmirea planurilor privind aplicarea Legii apărării antiaeriene a teritoriului⁵. „Cu mult spirit de metodă, perseverență și discernământ, ajutat și de cunoașterea teritoriului țării, a amplasamentelor întreprinderilor și a lucrărilor de artă desăvârșită, s-au putut stabili din timp util zonele și centrele sensibile de pe teritoriu, astfel că, până la 1 iulie, lucrarea de trebuință pentru aplicarea Legii A.A.T. a putut fi terminată, în mare parte, grație muncii perseverente depuse de șeful Biroului 4 [...] a fost un prețios colaborator pentru fixarea mijloacelor A.C.A. [apărare contra aeronavelor] necesare întreprinderilor ce se vor apăra în sistem izolat”.

Între 1 aprilie 1940 și 10 februarie 1941, colonelul Repanovici a fost numit la comanda Grupării A.C.A. București, ulterior la cea a Zonei A.A. [apărare antiaeriană] București, funcție îndeplinită până în 1945.

În „Foaia calificativă” pentru anul 1939/1940 este consemnat: „a depus un zel mai presus de orice laudă pentru organizarea apărării Capitalei. A recunoscut și amplasat toate mitralierele antiaeriene de la diferite întreprinderi din București, ocupându-se de aproape de instrucția oamenilor. A făcut trageri de instrucție cu personalul din întreaga regiune a Munteniei de Sud. A organizat Centrul de Informații București în condiții foarte bune, fiind dat ca exemplu de modul cum trebuie să funcționeze serviciul de primirea informațiilor și difuzarea alarmei”.

Dintre activitățile desfășurate mai amintim: organizarea în 3 sectoare a celor 25 de baterii pentru o ușoară conducere și transmitere de știri și procurarea materialelor necesare; realizarea rețelei de transmisiuni pentru unități și pentru Centrul de Informații; realizarea sistemului de alarmare pentru avertizarea populației și a unităților de artilerie antiaeriană; construirea de adăposturi pentru soldați și material.

De la 1 iulie 1941, apărarea pasivă a Capitalei a trecut în subordinea Comandamentului Apărării Antiaeriene a Bucureștiului.

Colonelul Repanovici „a arătat întreaga măsură a spiritului său de inițiativă și organizare, reușind, printr-o muncă fără preget și o competență desăvârșită, să pună la punct în excelente condiții întregul complex ce formează A.P. [apărarea pasivă] a Municipiului București. Această organizare și-a dovedit pe deplin eficacitatea sa cu ocazia celor câteva slabe bombardamente deasupra Capitalei, când intervenția acestui aparat, care este Apărarea Pasivă a Capitalei, a intervenit și a lucrat în mod automat. Realizând și păstrând o strânsă legătură de colaborare cu toate autoritățile de resort din Capitală, col. Repanovici și-a putut asigura întreg concursul acestora, în interesul unei cât mai complete și mereu în progres a A.P. a Municipiului București. Organizând serviciul în cele mai mici detalii și în cele mai bune condiții de prevedere, realizând o dotare materială și de divers personal de specialitate și asigurând prin f. bune și practice legături o intervenție și funcționare sigură, col. Repanovici a înzestrat Capitala cu un mecanism foarte bine pus la punct, a cărei verificare completă, pe care n-o dorim, se va putea face cu ocazia unui atac serios asupra Capitalei. Pentru munca depusă și roadele obținute în acest serviciu, col. Repanovici merită toate laudele” – nota colonelul Pârvulescu, comandantul Apărării Antiaeriene București.

În anul următor, colonelul Repanovici a acordat o atenție deosebită realizării unei perfecte camuflări a luminilor și reglementării circulației autovehiculelor. Între alte probleme rezolvate cu succes au fost aprovizionarea cu apă a Capitalei în caz de distrugere a Uzinelor de apă Grozăvești prin construirea a 24 de bazine-rezervor; funcționarea serviciului sanitar și de strângere a dărâmăturilor în caz de bombardament; colaborarea cu Comandamentul Pompierilor pentru stingerea incendiilor; construirea de adăposturi pentru populație și, nu în ultimul rând, întocmirea planului unei eventuale evacuări a populației și a cazării sinistraților.

În anii 1941 și 1943, a fost trimis de Primăria Capitalei în Germania, pentru a achiziționa materiale pentru apărarea pasivă a orașului, respectiv pentru stins incendii (autopompe grele, 12.000 m furtun de cauciuc), pentru camuflaj (lămpi pentru iluminatul public și pentru cel cu gaz aerian).

Eficacitatea măsurilor luate de colonelul Ion Repanovici și-au dovedit justa valoare la 4 aprilie 1944. Istoricul militar Alexandru Armă afirma sub titlul „*Cea mai mare tragedie din istoria Bucureștiului*”: „În zonele afectate, unitățile de apărare pasivă [...] scormoneau printre dărâmături pentru scoaterea victimelor. În același timp, echipele speciale de pirotehniști căutau bombele neexplodate, care puteau produce alte victime. La o zi după bombardament, în București au fost descoperite 189 de proiectile neexplodate, dintre care numai 18 fuseseră ridicate. Pentru operațiunile de salvare și degajare a dărâmăturilor, Comandamentul Apărării Pasive, cu aprobarea Marelui Stat Major, a dispus folosirea celor trei detașamente din compunerea Corpului Special de Intervenție, precum și a Grupului de Pompieri Militari din București. Pentru dezgroparea și distrugerea bombelor neexplodate au intervenit echipele pirotehnice din rezerva Comandamentului Apărării Pasive, cele de la Ploiești și Brașov, plus o companie tehnică de apărare pasivă germană. Acțiunile de intervenție au fost conduse de comandantul Zonei de Apărare Pasivă București, colonelul Ion Repanovici, și coordonate personal de comandantul Comandamentului de Apărare Pasivă, generalul Gheorghe Marinescu”⁶.

Comandantul Militar al Capitalei, generalul de corp de armată Iosif Teodorescu⁷, a semnat Ordinul nr. 900 din 1 decembrie 1944:

„Având în vedere activitatea desfășurată de comandantul Zonei A.P. [Apărare Pasivă] București, colonelul Repanovici Ion, în pregătirea apărării pasive a Capitalei, activitate începută de ofițer din anul 1941, în care a dovedit o clară previziune și concepție, o largă inițiativă,

o pilduitoare muncă și exemplară tenacitate, toate puse în serviciul populației Capitalei,

Ținând seamă de rapiditatea și eficacitatea cu care această întreagă organizare de apărare pasivă a intervenit după fiecare bombardament aerian efectuat asupra capitalei,

Fiindu-mi bine-cunoscute eforturile continui de zi și noapte depuse în întreaga perioadă a bombardamentelor de către colonelul Repanovici Ion, precum și de către toți ofițerii și subofițerii ce încadrează Zona A.P. București.

ORDON

Citarea prin ordin de zi pe Comandamentul Militar al Capitalei a colonelului Repanovici Ion, comandantul Zonei A.P. București, precum și a ofițerilor și subofițerilor ce încadrează această Zonă”.

Colonelul Ion Repanovici a fost trecut în rezervă la 31 martie 1945.

A fost dintre ofițerii „norocoși”, nefiind „judecat de nicio instanță civilă sau militară” – după cum afirma în „Autobiografie”.

Întreaga sa carieră a fost răsplătită cu ordine și medalii românești și străine: „Coroana României” cu

spade (1919), „Steaua României” clasa a V-a (1926), „Coroana României” clasa a V-a (1929), „Medalia 25 de ani de serviciu” (1938), „Polonia Restituta” clasa a V-a (1936) și „Vulturul Alb” de pace clasa a III-a (1943)⁸.

„THE FATHER OF PASSIVE DEFENSE IN ROMANIAN COUNTRY” A PARTICIPANT IN THE RESTORATION OF DINTR-UN LEMN MONASTERY - COLONEL ION (IOAN) REPANOVICI

Abstract: Born into a large family, Ion Repanovici (b. 1895, in Turnu Măgurele, son of Ana and Pandele) participated in the First World War campaign. After returning from captivity he activated in artillery units, specializing in anti-aircraft artillery. He was appointed by General Paul Teodorescu to lead the rehabilitation works of Dintr-un Lemn Monastery, which began in 1938. Ion Repanovici distinguished himself as the organizer of the civil defense of the Capital during the Second World War.

Keywords: Ion Repanovici, anti-aircraft artillery, Dintr-un Lemn Monastery, General Paul Teodorescu, civil defense, Second World War.

NOTE

[1] Valentin Ciorbea, *Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică/Dintr-un Lemn Monastery – A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020, pp. 195-224.

[2] Idem, *Mănăstirea Dintr-un Lemn – 80 de ani ca sfânt locaș al aviatorilor și marinarilor (1939-2019)*, în „Misiunea. Revista Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României «General Paul Teodorescu»”, Anul VI, nr. 1(6)/2019, p. 6.

[3] Prof. univ. dr. Ion Giurcă, *Generalul Paul Teodorescu și marea ctitorie voievodală de la Frâncești*, în „Misiunea. Revista Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României «General Paul Teodorescu»”, Anul I, nr. 1/2014, p. 22.

[4] Vasile Repanovici a participat, cu gradul de căpitan, la luptele purtate în Primul Război Mondial, fiind decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”.

[5] Se impun câteva repere cronologice ale apărării civile: 1916 – Ordonanța Prefectului Poliției Capitalei privind măsuri contra atacurilor aeriene; 1925 – se înființează Serviciul Apărării contra Gazelor din Ministerul de Război; 1929 – Decizia Consiliului de Miniștri nr. 231 pentru aprobarea „Instrucțiunilor provizorii pentru organizarea protecției civile contra gazelor; 1933 – Înaltul Decret Regal nr. 468 pentru aprobarea „Regulamentului apărării contra atacurilor aeriene”;

1939 – „Legea pentru apărarea antiaeriană activă și pasivă” (se instituie centre de instrucție de apărare pasivă la Ministerele Aerului și Marinei, Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, educației Naționale, Sănătății și Asistenței Sociale, Căilor Ferate, în județe, municipii și orașe); se înființează Comitetul de Coordonare a Apărării Pasive; 1942 – se înființează unități de intervenție de protecție civilă și detașamente speciale în 6 orașe; 1943 – se înființează Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului, Comandamentul Apărării Pasive ((Instrucțiunile nr. 440) și Corpul Special de Intervenție.

[6] <https://4aprilie1944.ro/article/1944/12/14/alexandru-arma-bucuresti-ul-dupa-marele-bombardament-din-aprilie-1944>, accesat la 2 mai 2022.

[7] Teodorescu Iosif (25 decembrie 1885-28 martie 1961) a participat cu gradul de locotenent în Regimentul 70 Infanterie la luptele purtate în culoarul Câmpulung – Rucăr – Bran și pe frontul din Moldova; a fost comandantul Regimentului 30 Dorobanți (1939), Diviziei 18 Infanterie (1941), Diviziei 11 Infanterie (1941-1942), comandant adjunct al Corpului 5 Infanterie (1942) și al Comandamentului Militar al Capitalei (1944-1945); colonel (1939), general de brigadă (1937) și general de divizie (1942), în rezervă (1945), rechemat în activitate ca Inspector al Infanteriei (1945-1946), în rezervă (1946-1947), în retragere (1947); a fost decorat cu Ordinele „Coroana României” în grad de comandor cu însemne militare (1941) și „Mihai Viteazul” cu spade clasa a III-a (1944).

[8] Arhivele Militare Române, Fond CM sector 1, dosar nr. crt. 1581, *passim*.